ალექსანდრე ასლანიკაშვილის რამდენიმე რუკის შესახებ

დალი ნიკოლაიშვილი

საკვანძო სიტყვები: ალექსანდრე ასლანიკაშვილი, კარტოგრაფია, რუკა

ალ. ასლანიკაშვილს უდიდესი წვლილი მიუძღვის კარტოგრაფიის თეორიისა და რუკათშექმნის საკითხების მეთოდოლოგიური საკითხების შემუშავებაში. მან საფუძველი ჩაუყარა მეტაკარტოგრაფიულ კონცეფციასა და კარტოსემიოტიკის მეცნიერულ საფუძვლებს. ამ ნაშრომებს დღესაც არ დაუკარგავს თავისი მნიშვნელობა და ისინი თარგმნილია სხვადასხვა ენაზე.

ალ. ასლანიკაშვილმა შეადგინა მრავალი სხვა რუკა და რედაქტორობა გაუწია მრავალ კარტოგრაფიულ ნაწარმოებს. განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ალ. ასლანიკაშვილის დამსახურება „საქართველოს სსრ ატლასის“ [თბილისი-მოსკოვი, 1964] შექმნასა და გამოცემაში. ალ. ჯავახიშვილთან ერთად, მან დაამუშავა საქართველოს ატლასის პროექტი. ატლასში მისი ავტორობით 22 რუკაა ჩართული. მათ შორის შეიძლება დასახელდეს 1,500,000 და 2,500,000 მასშტაბში შედგენილი საქართველოს რუკები: მოსახლეობის აღწერა და ეროვნული შემადგენლობა (1959 წლის აღწერით), მიწის ფონდი, წყალთა მეურნეობა, სოფლის მეურნეობა, ეკონომიური რუკა და სხვ. ცალკე აღნიშვნის ღირსია მის მიერ შედგენილი (თანაავტორბით) ისტორიული შინაარსის რუკები. ატლასში ასეთი 3 რუკაა ჩართული:

- ასლანიკაშვილი ალ., ბერძნიშვილი მ., შოშიაშვილი ნ. საქართველოს სახელმწიფო XIII საუკუნის დამდეგს. მასშტაბი 1:2,500,000;
- ასლანიკაშვილი ალ., დუმბაძე მ., მესხია შ. საქართველოს XVIII საუკუნის მეორე ნახევარში. მასშტაბი 1:2,500,000;
- ანთაძე კ., ასლანიკაშვილი ალ., ანთელავა ი. საქართველოს ტერიტორია რუსეთის იმპერიის ადმინისტრაციულ დაყოფაში XIX ს. ბოლოს.

გარდა აღნიშნულისა, ალ. ასლნიკაშვილის თანაავტორობით კიდევ 2 რუკაა გამოცემული:

- საქართველო, 1914 წ. დაბეჭდილია ქართულ საბჭოთა ენციკლოპედიაში, 1981;
- გურჯისტანის ვილაიეთის რუკა (მასშტაბი 1:300,000) [1953; 1956].

ზემოთ ჩამოთვლილი რუკების კარტომეტრიულ-გეოგრაფიული ანალიზი შესაძლებლობას გვაძლევს დავადგინოთ საქართველოსა და მისი მოსაზღვრე ტერიტორიებისათვის დადგინდეს ისტორიული ცვლილებები:

- სახელმწიფო საზღვრების;
- ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის;
- ტოპონიმების;
- დემოგრაფიული ვითარების.

About Some Maps of Alexandre Aslanikashvili

Dali NIkolaishvili

Kewords: Alexandre Aslanikashvili, Cartography, Map

Scientific researches of Al. Aslanikashvili clarified the cardinal problems of theory of cartography and methodological issues of mapping. He laid the foundation for the concept metacartography and metacarto-semiotics. This work still has not lost its value and they were translated into different languages.

He created and edited a lot of maps. His cartographic works are of great importance even today. Among them are the maps included in the Atlas of Georgia (Tbilisi-Moscow, 1964). With Al. Javakhishvili he developed the structure and model of atlas. Here are 22 maps (scales 1,500,000 and 2,500,000) made by Al. Aslanikashvili: population size, ethnic structure, land fund, water bodies, agriculture, economics of Georgia, etc.

It is worth pointing separately the maps with the historical context (with co-authors). Such maps are:

- Aslanikashvili Al., Berdznishvili M., Shoshiashvili N. Kingdom of Georgia in XIII century. scale 1:2,500,000;
- Aslanikashvili Al., Dumbadze M., Meskhia Sh. Kingdom of Georgia in XVIII century. scale 1:2,500,000;
- Antadze K., Aslanikashvili Al., Antelava I. Territory of Georgia within the Russian Empire at the End of XIX century.

Besides these, Al. Aslanikashvili made 2 maps with co-authors:

- Georgia, 1914. printed in Encyclopedia of Georgia [1981];
- Map of Governorate of Gurdjistan on the base of "Great Book of Governorate of Gurdjistan". scale 1:300,000 [1953, 1956].

Cartometric and geographical analysis of these maps allow to reveal historical transformations of:

- state borders;
- administrative-territorial divisions;
- place names;
- demographical situation.